

Miten ehkäistä opintojen
keskeyttämistä?
Kiinnittymisen ja hyvinvoinnin
tukemisen mahdollisuudet
korkeakouluissa

Hyvinvointiareena 15.9.2017

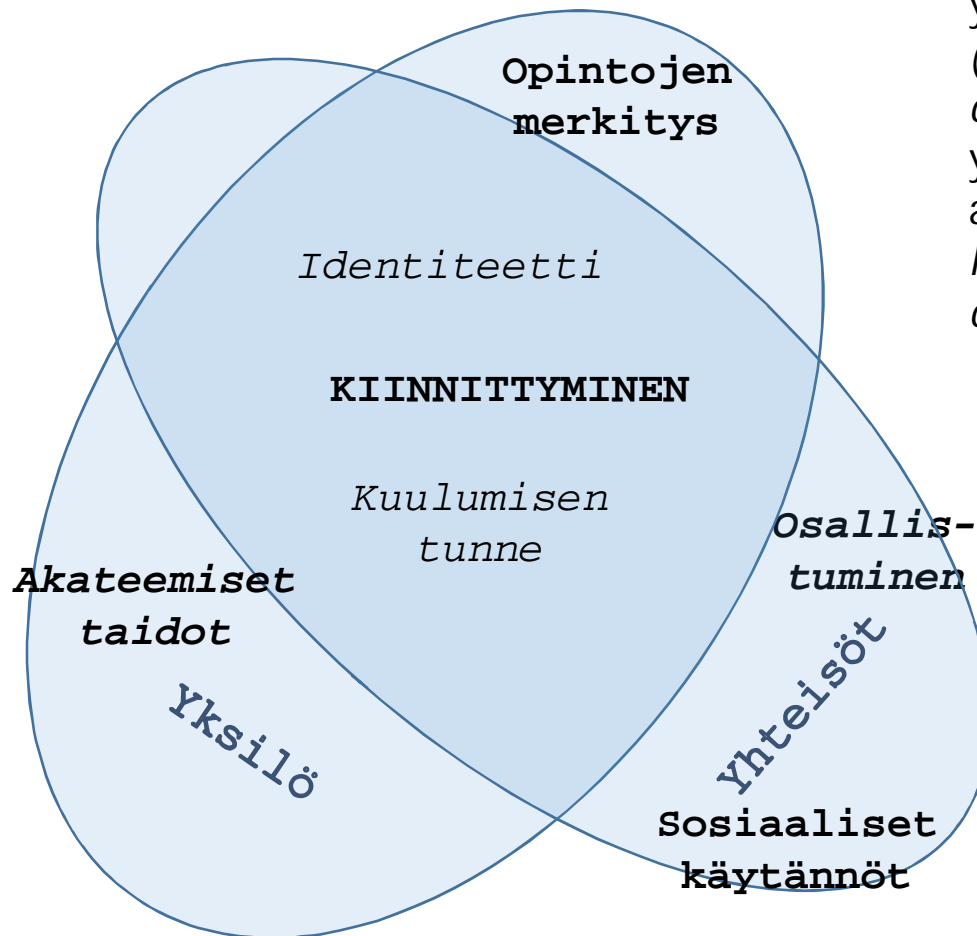
Vesa Korhonen,
Dosentti,

Korkeakoulutus muutoksessa (HET) -tutkimusryhmän vetäjä,
eTrainingFINPAL –hankkeen tutkimusjohtaja,
Kasvatustieteiden tiedekunta,
Tampereen yliopisto

Opintoihin kiinnittyminen?

- Kiinnittyminen on osoittautunut keskeiseksi ilmiöksi haluttaessa ymmärtää korkeakouluoppimiseen ja -opetukseen kytkeytyviä prosesseja sekä yksittäisten opiskelijoiden että yhteisön kannalta (Mäkinen & Annala 2011; Korhonen, 2014; 2017; Kukkonen, 2017)
- Uudet tulkinnat kiinnittymisestä korostavat sekä yksilöllisten että yhteisöllisten tekijöiden merkitystä kiinnittymiseen vaikuttavina osatekijöinä (ks. esim. Nygaard ym. 2013).
- Yksilölliset psykologiset tekijät liittyvät esimerkiksi opiskelijan omaamiin lähtötietoihin ja -taitoihin sekä kokemuksiin opetus-oppimiskonteksteista, jotka vaikuttavat oppimisen ja opiskelun lähestymistapoihin ja niiden kehittymiseen (Entwistle 1997; Biggs 1993, 2003).
- Yhteisöjen vaikutus näkyy muun muassa kiinnittymistä *vahvistavien rikastavien käytäntöjen* luonteessa. Näistä useat ovat yhteisöllisiä käytäntöjä, kuten esimerkiksi pitkäkestoiset oppimisyhteisöt, yhteisölliset tehtävät ja projektit, opiskelijoiden toiminta yhdessä kokeneempien tutkijoiden kanssa (ks. Kuh ym. 2006; Kuh 2008) sekä opiskelijoiden rekrytoiminen mukaan erilaisiin ammatillisiin rooleihin (esim. tutkimusharjoittelijaksi) osana opintoja.

Prosessimalli: kiinnittyminen yksilöllisen ja yhteisöllisen prosessin vuorovaikutuksena

Kiinnittymisessä limittyvät yksilölliseen prosessiin (*akateemisten taitojen hallinta, opintojen henk.koht. merkitys*) ja yhteisölliseen prosessiin liittyvät avaintekijät (*osallistuminen opintoihin liittyviin yhteisöihin, toteutuvat ohjauksen sosiaaliset käytännöt*)

Näiden prosessien tuloksena rakentuvat kiinnittymisen keskeiset elementit: *syntyvä kuulumisen tunne ja vahvistuva identiteetti*

(Korhonen 2012; 2014; Korhonen ym. 2017)

Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden keskeiset kiinnittymisen kriittiset kohdat

- Aiemman tutkimuksen perusteella tiedämme, että opintojen keskeyttäminen on yleisintä ensimmäisen opintovuoden aikana (esim. Rautopuro & Korhonen, 2011; Siekkinen & Rautopuro 2012;)
- Kiinnittyminen opintojen alkuvaiheessa vaihtelee merkittävästi opintoaloittain (Brint, Cantwell & Hanneman 2008; Kahu 2013), joten myös opiskelukontekstiin liittyvät tekijät vaikuttavat.
- Opiskelijan aiemmat kokemukset, korkeakouluopintoihin hakeutumisen motiivit ja lähtökohdat sekä joustavat valmiudet sopeutua uusiin käytäntöihin ja korkeakoulun opetus-oppimisyhteisöön vaikuttavat kiinnittymiseen (esim. Tinto 2003; Zhao & Kuh 2004)

Table 5. Cluster groups and loadings with different factors

Scale	Generally well engaged	Academicly engaged	Socially engaged	Uncertainly engaged	
Personal-Intellectual Development (3-items)	17,7	18,4	17,3	15,1	1,2
Humanitarian (3-items)	14,7	14,2	13,1	12,7	
Expectation-Driven (3-items)	6,9	6,9	7,3	8,3	2
Default (3-items)	6,1	5,9	6,9	10,7	2
Careerism-Materialism (3-items)	14,0	14,8	14,4	13,4	1,2
Deep approach (2-items)	10,6	11,0	9,9	9,5	1,2
Surface approach (2-items)	6,7	6,6	7,4	8,3	2
Systematic approach (2-items)	9,2	10,3	6,8	7,4	1,2
GPA	3,3	3,5	3,2	3,0	1
ECTS during spring semester	26	30	26	23	1
Drop-out intention (1 item)	1,6	1,6	1,8	3,5	2
Stress	5,1	5,4	5,5	6,3	1,2

¹Statistically significant difference ($p < 0.01$) between “Generally well engaged” and “Academicly engaged” groups.

²Statistically significant difference ($p < 0.01$) between “Socially engaged” and “Uncertainly engaged” groups.

Table 5 (continues). Cluster groups and % of students in each cluster in different disciplinary fields

Scale	Generally well engaged	Academicly engaged	Socially engaged	Uncertainly engaged	<i>n</i>
Veterinary medicine	73 % *	12 %	15 %	0 % *	37
Law	1 % *	62 % *	28 %	10 % *	117
Arts	70 % *	9 % *	11 % *	11 %	56
Business and management	24 %	26 %	39 % *	12 %	139
Psychology	10 % *	49 % *	29 %	12 %	59
Educational sciences	60 % *	14 % *	12 % *	14 %	327
Agricultural sciences	12 % *	28 %	44 % *	16 %	96
Social sciences	16 % *	37 % *	30 %	18 %	316
Health sciences	38 % *	35 % *	7 %	19 %	72
Farmacy	25 %	19 %	36 %	20 %	73
Theology	10 % *	37 %	32 %	21 %	72
Engineering and technology	28 %	22 %	28 %	22 %	173
Natural sciences	20 % *	24 %	32 %	24 % *	431
Humanities	29 %	20 % *	26 %	24 % *	454

Opiskeluhyvinvointi?

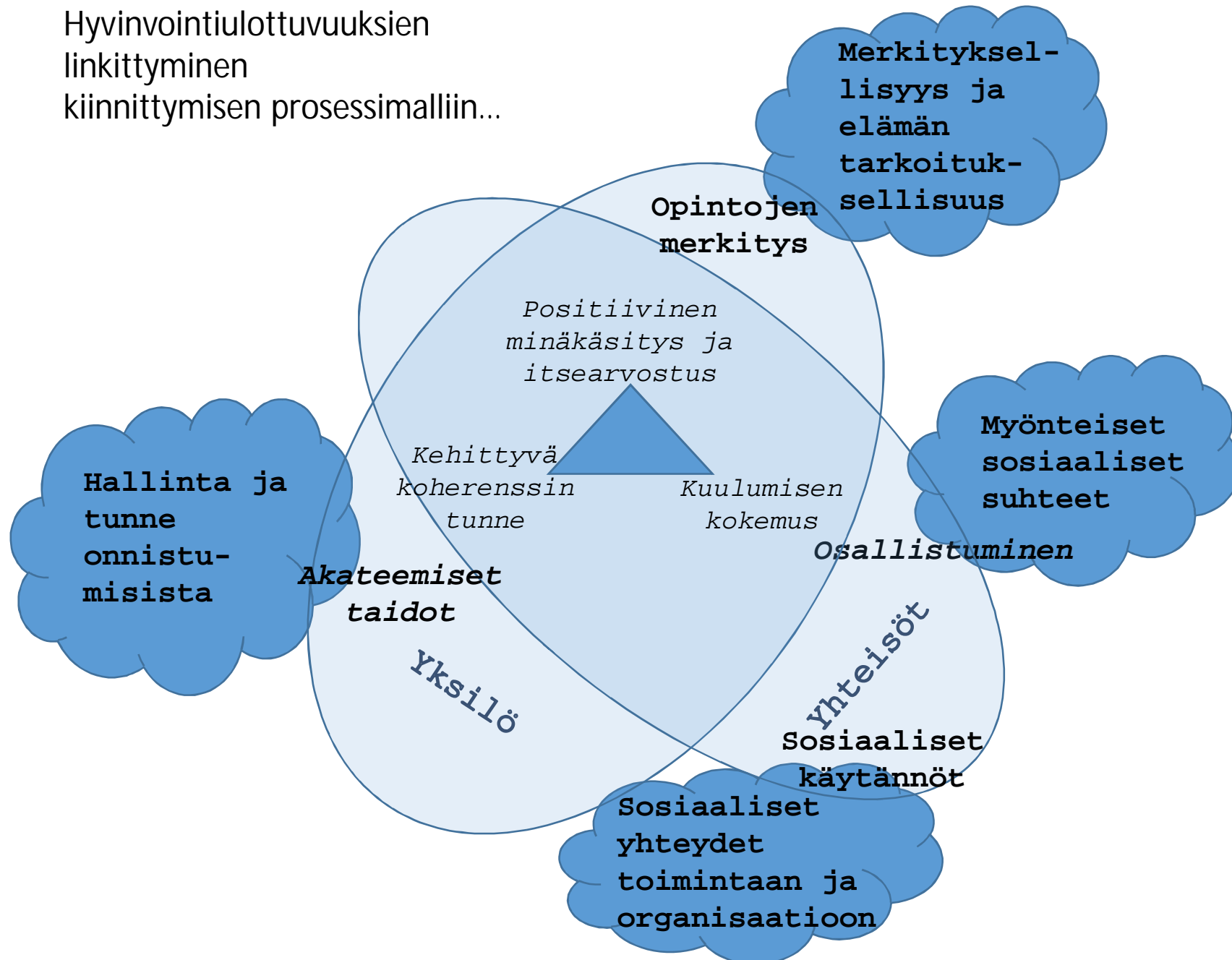
- Opiskelijoiden *hyvinvointia* ei ole toistaiseksi juuri lainkaan tarkasteltu opintoihin kiinnittymisen yhteydessä, vaikka ne monin tavoin ilmiöinä ja prosesseina sivuavat toisiaan.
- Toistaiseksi hyvinvoinnin ja muiden opiskelun osa-alueiden välisiä yhteyksiä on eniten tarkasteltu hyvinvointia haittaavien tekijöiden näkökulmasta (esim. Salmela-Aro & Kunttu 2010; Johnson ym. 2014), joten on tarpeen tunnistaa myös sekä kiinnittymiseen että hyvinvointiin liittyviä myönteisiä vahvistavia prosesseja ja tekijöitä.
- Opetuksen ja oppimisen ympäristöissä hyvinvoinnin katsotaan rakentuvan moniulotteisten psykologisten ja toiminnallisten prosessien kautta, samoin kuin toimintaympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutuksesta (ks. Pietarinen, Soini & Pyhältö 2008), mikä vastaa myös käsityksiä opintoihin kiinnittymisestä (vrt. Mäkinen 2012; Korhonen 2012; 2014).

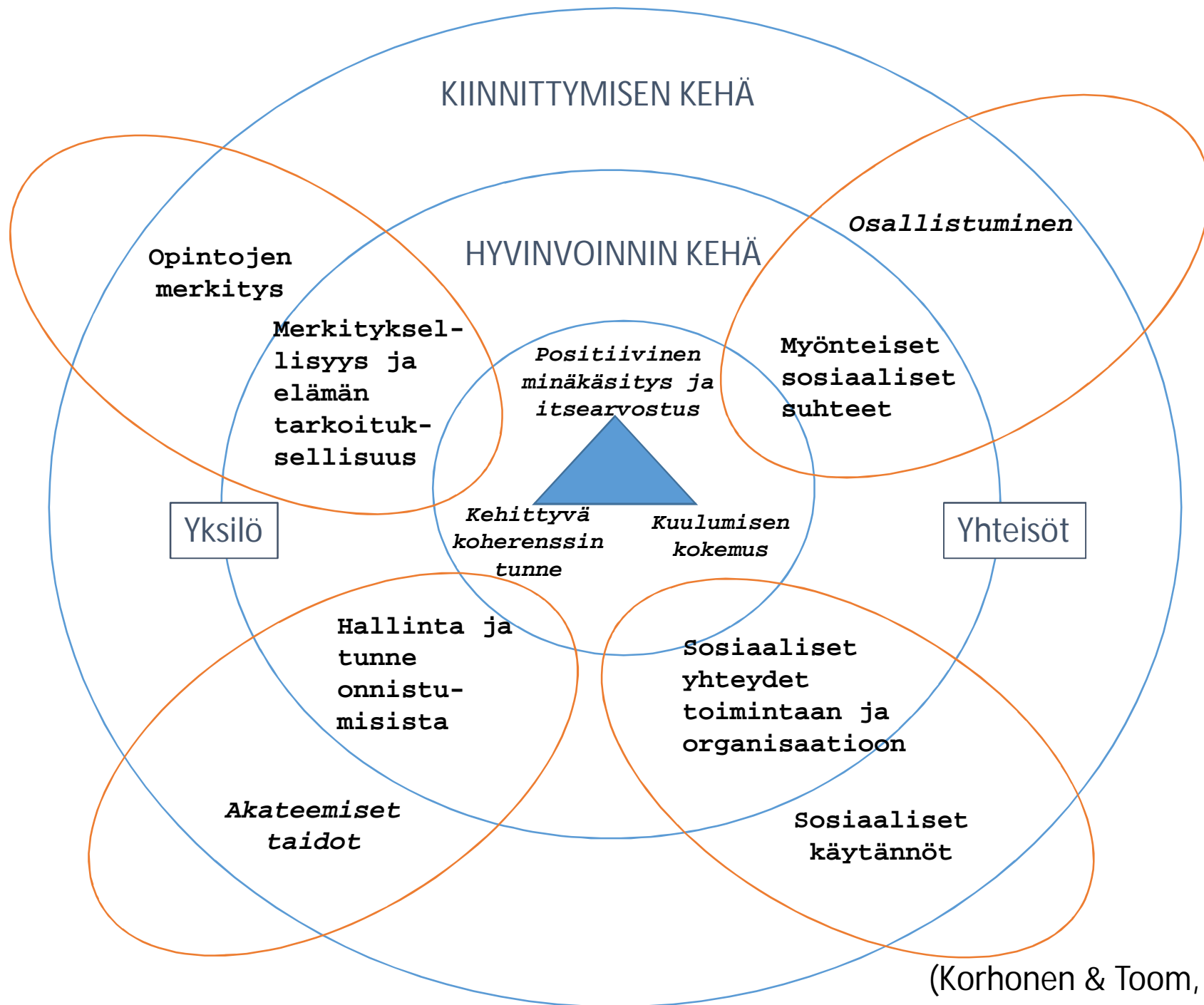
Hyvinvointiteorioiden vertailua

(Korhonen & Toom, 2017)

Hyvinvointiulottuvuus	PERMA-malli (Seligman 2011; Kern ym. 2014)	Oppijan hyvinvointimalli (SWBM) (Soutter ym. 2014), elämänlaatu (Allard 1993)	Elämänhallinta (Sense of coherence) (Antonovsky 1987; 1993)	Psykologinen hyvinvointimalli (Ryff 1989; Ryff & Keyes 1995)
Merkityksellisyys ja elämän tarkoituksellisuus	Merkitys		Mielekkyyys	Elämän tarkoituksellisuus (purpose in life)
Hallinta ja tunne onnistumisista	Pystyminen ja suoriutuminen (accomplishment)		Ymmärrettävyys, hallittavuus	Toimintaympäristön hallinta (environmental mastery)
Myönteiset sosiaaliset suhteet	Positiiviset suhteet muihin	Rakastaminen, ihmissuhteet (loving)		Positiiviset suhteet muihin (positive relations with others)
Sosiaaliset yhteydet toimintaan ja organisaatioon	Omistautuminen, kiinnittyminen toimintaan (engagement)	Toiminnan ja pyrkimysten vuorovaikutus		
Positiivinen minäkäsitys ja itsearvostus	Positiiviset tunteet	Oleminen (being)		Itsensä hyväksyminen (self-acceptance), Ihmisenä kasvaminen (personal growth), Autonomia
Kuulumisen kokemus		Liittyminen (relating)		
Kehittyvä koherenssin tunne voimavarana		Resurssien omaaminen (having), erityisesti ei-aineelliset voimavaratekiöt	Elämänhallinta koherenssin tunteena suhteessa toimintaympäristöön	

Hyvinvointiulottuvuuksien
linkittyminen
kiinnittymisen prosessimalliin...

Pedagogisen hyvinvoinnin viitekehys

(Korhonen & Toom, 2017)

- Systemisestä yhteisönäkökulmasta opintoihin kiinnittymisen ja hyvinvoinnin osatekijöiden voidaan katsoa muodostavan kokonaisvaltaisen pedagogiseen hyvinvoinnin tukemisen viitehyksen.
- Käytännössä toteutuu opiskelijan ja opiskeluun liittyvien yhteisöjen välisissä suhteissa ja vuorovaikutustilanteissa.
- Opetusyhteisö korkeakoulussa voi vaikuttaa opiskelijoiden kiinnittymiseen ja hyvinvointiin systemisesti ja monipuolisesti ottaen huomioon: a) organisaation ja koulutuksen rakenteen, b) koulutuksen järjestämisen sosiaaliset käytännöt, c) opetussuunnitelman, d) opettajien ja tutkijoiden opetusosaamisen, e) oppimislähtöisten pedagogisten käytäntöjen kuin f) oppimispedagogisen vuorovaikutuksenkin laadun tasolla.
- Ongelmana usein on ollut se, ettei näiden eri tekijöiden mahdollista myönteistä yhteisvaikutusta opiskelijan oppimisprosessiin, kiinnittymiseen ja hyvinvointiin ole riittävästi tehty näkyväksi tai tiedostettu, saati pyritty suunnitelmallisesti kokonaisuutena kehittämään korkeakouluorganisaatiossa.

Pedagogisen hyvinvoinnin viitekehys (2)

(Korhonen & Toom, 2017)

- Hyvinvointinäkökulman myötä tarkastelu laajenee samalla opiskelukontekstista laajemmalle ja erityisesti opiskelijan elämismaailmaan, ja sen myötä tarjoutuu välineitä opiskelijan kokonaisvaltaisemmalle ymmärtämiselle ja tukemiselle.
- Keskiössä ovat opiskelijan identiteettiin ja kuulumisen tunteeseen vaikuttavat asiat: *positiivinen minäkäsitys, kuulumisen kokemus ja kehittyvä koherenssin tunne*.
- Opiskelijan kiinnittyminen ja hyvinvointi rakentuvat *osallisuudesta yhteisöihin* ja siitä, että hän kokee olevansa *aktiivisessa roolissa* omissa opinnoissaan, omaavansa *toimijuutta yhdessä toisten kanssa* ja *olevansa arvostettu* (vrt. Deci & Ryan 2002; Muukkonen ym. 2017, Korhonen ym. 2017).
- Merkittävää on myönteisten sosiaalisten suhteiden ja yhteyksien luominen toimintaan ja organisaatioon, mitkä pitävät sisällään sekä opiskelijoiden vertaisyhteisöt että korkeakoulun opetusyhteisön ja laajemmin myös oppialan tiedeyhteisön.

TYÖKALUJA MYÖNTEISEEN JA VAHVISTAVAAN
PEDAGOGISEN HYVINVOINNIN
TUKEMISEEN KORKEAKOULUYHTEISÖSSÄ

Omat voimavarat

- × persoonallisuus
- × identiteetti
- × elämänhallinta
- × elämäntilanne ja -olosuhteet
- × sosiaaliset suhteet
- × fyysinen ja psyykinen terveys
- × käyttäytyminen

Opiskelutaidot

- × opiskelutekniikka
- × opiskeluorientaatio
- × oppimistyyli- ja -tavat
- × kriittinen ajattelu
- × ongelmanratkaisukyvyt
- × sosiaaliset taidot
- × opintosuunnitelman teko
- × ajankäytön suunnittelu

**Opiskelu-
kyky**

Opetustoiminta

- × opetus
- × ohjaus
- × pedagoginen osaaminen
- × tuutorointi

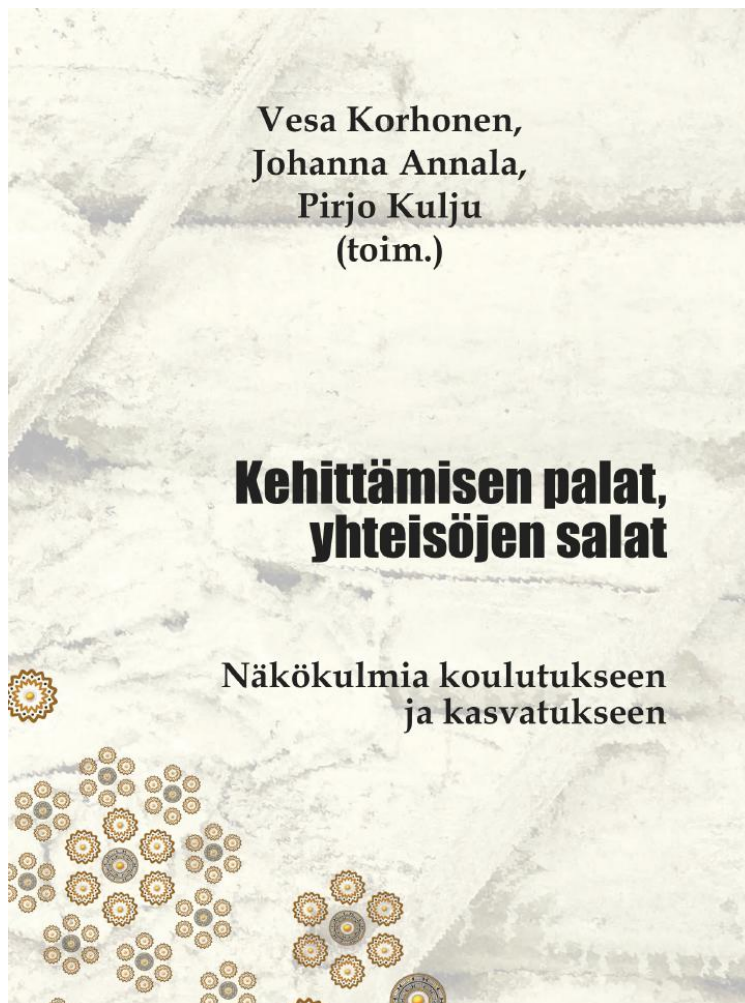

Opiskeluympäristö

- × fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ympäristö
- × oppilaitosten yhteisöt
- × opiskelijoiden omat yhteisöt

Lisätietoja: www.opiskelukyky.fi

Avoin kirja yhteisöjen merkityksestä mm. kiinnittymisen ja hyvinvoinnin tukena

- *Kehittämisen palat, yhteisöjen salat – Näkökulmia koulutukseen ja kasvatukseen* on kokoomateos, jonka läpileikkaavana teemana on yhteisöjen merkitys kasvatukseen ja koulutuksen kehittämisessä. Avoimesti verkossa luettava kirja juhlistaa Tampereen yliopiston kasvatustieteen professori Marita Mäkisen merkkipäivää, ja sen ovat toimittaneet Vesa Korhonen, Johanna Annala ja Pirjo Kulju.
- Teos koostuu kolmesta osasta, *Opetussuunnitelma yhteisön työnä, Opiskelija yhteisön jäsenenä ja Lukeminen, kirjoittaminen ja monilukutaito koulutuksen yhteisöissä*. Teoksessa tarkastellaan kasvatukseen ja koulutukseen käytäntöjä eri koulutusasteiden opetuksen ja oppijoiden näkökulmista. Samalla teos antaa äänen pedagogisten yhteisöjen toimijoille.
- Saatavilla Open Access –julkaisuna:
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0500-0>